

Rada
Evropské unie

Brusel 25. června 2024
(OR. en)

11516/24

AGRI 536
AGRILEG 327
AGRIFIN 76
AGRISTR 46
AGRIORG 91
COH 43
ENV 688
POLCOM 216
SOC 500
EMPL 306

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Datum: 24. června 2024

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 11247/24

Předmět: Výsledek jednání

Jednání na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konaném dne 24. června 2024 nevedla k dosažení shody ohledně závěrů o budoucnosti zemědělství v EU. Předsednictví však dospělo k závěru, že 26 delegací podpořilo znění uvedené v příloze této poznámky, nebo k němu nevzneslo námitku.

Závěry o budoucnosti zemědělství v EU

Předsednictví Rady Evropské unie

PŘIPOMÍNAJÍC:

- článek 39 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) stanoví následující cíle společné zemědělské politiky: a) zvýšit produktivitu zemědělství, b) zajistit tak odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, c) stabilizovat trhy, d) zajistit plynulé zásobování a e) zajistit rozumné ceny pro spotřebitele;

BEROUC NA VĚDOMÍ:

- nedávné a rozsáhlé protesty zemědělců v celé EU,
- okamžitá opatření přijatá evropskými institucemi a vnitrostátními a regionálními orgány a zároveň nutnost zvážit, jak reagovat ve střednědobém až dlouhodobém horizontu,
- Zelenou dohodu pro Evropu, a zejména strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“, jakož i strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti a související závěry Rady¹,
- závěry Rady o dlouhodobé vizi pro venkovské oblasti EU² dohodnuté dne 20. listopadu 2023, zejména pokud jde o koncepci ověřování dopadu na venkovské oblasti,

¹ Dokument 12099/20.

² Dokument 15631/23.

1. ZDŮRAZŇUJE strategickou úlohu zemědělského odvětví, pokud jde o potravinové zabezpečení a strategickou autonomii v otevřené ekonomice; POUKAZUJE na velké úsilí, které toto odvětví vyvíjí za účelem posílení udržitelnosti produkce potravin, zatímco čelí rostoucímu počtu výzev, mezi něž patří změna klimatu a geopolitické napětí, jako je ruská agrese vůči Ukrajině;
2. PŘIPOMÍNÁ zásadní úlohu cílů SZP podle článku 39 SFEU a potřebu zaručit náležitou pozornost každému z těchto cílů; UZNÁVÁ horizontální cíle obsažené ve Smlouvě o Evropské unii a SFEU, včetně článku 11 SFEU, které se vztahují na všechny politiky, a tudíž i na SZP;
3. UZNÁVÁ mnoho důvodů, které vedou k nespokojenosti zemědělců a mezi něž patří zejména potřeba spravedlivého příjmu, nízká ziskovost zemědělství v důsledku nízkých cen producentů a vysokých vstupních nákladů, zavádění a provádění složitých právních předpisů, časté změny regulačního rámce, potřeba snížit administrativní zátěž a potřeba zajistit rovné podmínky v celosvětovém měřítku a na vnitřním trhu;
4. PŘIPOMÍNÁ zasedání Evropské rady, která se konala ve dnech 1. února, 21. a 22. března a 17. a 18. dubna 2024, na nichž vedoucí představitelé EU zdůraznili zásadní úlohu SZP a uznali, že konkurenceschopné, udržitelné a odolné zemědělské odvětví je klíčovým strategickým zájmem Unie a že zemědělci potřebují stabilní a předvídatelný rámec, který jim mimo jiné pomůže vypořádat se s environmentálními a klimatickými výzvami; DOMNÍVÁ SE, že s ohledem na současný geopolitický kontext by zemědělství mělo v nadcházejících letech zůstat klíčovým strategickým zájmem;
5. VÍTÁ strategický dialog o budoucnosti zemědělství v EU, který zahájila Evropská komise v lednu 2024, a jeho cíl depolarizovat debaty týkající se zemědělství a ekologické transformace; SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ, že bude i nadále aktivně informována o daných diskusích a že obdrží výsledky dialogu;

6. ZDŮRAZŇUJE, že k potravinovým systémům je třeba zaujmout přístup, který zahrnuje všechny subjekty v rámci potravinového řetězce; POUKAZUJE na potřebu větší soudržnosti a součinnosti mezi politikami a nástroji a mezi různými úrovněmi politiky s cílem zavést systémový a integrovaný přístup; VYZÝVÁ Komisi, aby vypracovala analýzu přístupů k potravinovým systémům, které staví zemědělce do centra pozornosti a zajišťují dostatečné množství cenově dostupných, bezpečných a udržitelně produkováných potravin v Unii; ZDŮRAZŇUJE, že je třeba lépe reagovat na očekávání spotřebitelů.
7. Aniž by byl předjímán příští víceletý finanční rámec (VFR), KONSTATUJE, že pro SZP jsou zapotřebí odpovídající zdroje, aby bylo možné účinně reagovat na její četné cíle, a že spravedlivé rozdělování podpory SZP, zejména přímých plateb, mezi členské státy je citlivou otázkou a mělo by se hledat odpovídající řešení;
8. PŘIPOMÍNÁ, že zemědělství má klíčový význam pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost venkovských oblastí, které zásadním způsobem přispívají k celkové prosperitě a hospodářské síle EU; KONSTATUJE, že atraktivita odvětví zemědělství souvisí se životaschopností venkovských oblastí a přístupem k základním službám; PODTRHUJE rozmanitost venkovských oblastí v Unii a význam zachování zemědělské činnosti v celé Unii, včetně nejvzdálenějších regionů³, oblastí s přírodními nebo jinými omezeními specifickými pro určité oblasti, oblastí s vysokou hustotou obyvatelstva a ostrovů a ostrovních států; UZNÁVÁ specifické výzvy, s nimiž se potýká mnoho venkovských oblastí v EU, včetně vylidňování a stárnutí obyvatelstva, chudoby a omezeného propojení, pracovních příležitostí a přístupu ke službám; ZDŮRAZŇUJE význam zachování a rozvoje malých a středních podniků, včetně malých zemědělských podniků, pro dynamické oblasti; POUKAZUJE NA význam žen pro rozvoj zemědělského odvětví a jejich přínos k sociálnímu rozvoji ve venkovských oblastech; PŘIPOMÍNÁ, že zemědělská půda by měla být využívána především pro zemědělství;

³ Článek 349 SFEU.

Silné a konkurenceschopné zemědělské odvětví EU

9. ZDŮRAZŇUJE přínos a potenciál zemědělství pro udržitelný hospodářský růst, mimo jiné využitím potenciálu biohospodářství a uvádění jeho produktů na trh, oběhového hospodářství, odolných potravinových dodavatelských řetězců, inovativních metod a dalších přírodě blízkých postupů; POUKAZUJE na to, že zemědělci jsou mnohdy nejzranitelnějším článkem potravinového řetězce, jejich příjem je často strukturálně pod průměrem jiných odvětví, a UZNÁVÁ, že tato nižší úroveň příjmů má různé příčiny; ZDŮRAZŇUJE, že ve střednědobém a dlouhodobém horizontu je třeba zajistit zemědělcům spravedlivý příjem zlepšením jejich postavení v rámci potravinového řetězce, prozkoumáním a podporou dalších příležitostí pro diverzifikaci příjmů a zajištěním spravedlivé hospodářské soutěže založené na pravidlech a účinného provádění jednotného trhu; PŘIPOMÍNÁ úlohu přímých plateb jako podpory příjmů zemědělců;
10. VÍTÁ iniciativy Komise zaměřené na posílení postavení zemědělců v rámci potravinového řetězce, včetně zřízení Střediska pro sledování zemědělsko-potravinového řetězce EU; VYZÝVÁ Komisi, aby i nadále přijímala opatření k posílení postavení zemědělců v rámci potravinového řetězce, zajistila, aby za zboží a služby, které společnosti poskytují, obdrželi spravedlivou odměnu a aby stimulovala poptávku po zemědělských produktech vyprodukovaných udržitelným způsobem a odměňování za takové produkty; UZNÁVÁ, že by tyto politiky neměly mít nadměrný dopad na ceny potravin pro spotřebitele v EU;

11. ZDŮRAZŇUJE, že je důležité zajistit spravedlivý, otevřený obchodní systém založený na pravidlech a rovné podmínky s přísnou kontrolou a prosazováním zdravotních a bezpečnostních norem; PŘIPOMÍNÁ, že EU je čistým vývozcem zemědělsko-potravinářských produktů a potřebuje diverzifikaci svých obchodních vztahů, a v této souvislosti ZDŮRAZŇUJE, že je zapotřebí vyváženým způsobem řídit obchodní nástroje, zejména pokud jde o celní kvóty, s cílem zajistit spravedlivý a udržitelný obchod a zohlednit zájmy domácích zemědělských producentů a spotřebitelů; PŘIPOMÍNÁ společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise z roku 2021 o aktivním zapojení na mnohostranné úrovni v souvislosti s uplatňováním zdravotních a environmentálních norem EU na dovážené zemědělské produkty⁴; BERE NA VĚDOMÍ zprávu Komise z roku 2022 o uplatňování zdravotních a environmentálních norem EU na dovážené zemědělské a zemědělsko-potravinářské produkty⁵; PŘIPOMÍNÁ závěry plynoucí z této zprávy, že existuje určitý prostor pro rozšíření výrobních norem EU na dovážené výrobky za předpokladu, že se tak stane při plném respektování příslušných pravidel WTO; VYZÝVÁ Komisi, aby i nadále sledovala situaci na zemědělských trzích v Unii a podávala o ní zprávy a aby pravidelně aktualizovala a dále rozvíjela posuzování kumulativního dopadu dohod o volném obchodu na odvětví zemědělství;
12. KONSTATUJE, že zemědělství je důležitým odvětvím v nadcházejícím procesu rozšíření EU; VYZÝVÁ Komisi, aby pečlivě posoudila dopad rozšíření EU, aby bylo možné na základě zkušeností získaných z předchozích rozšíření připravit odvětví zemědělství na tento proces a omezit nepříznivé dopady na trhy a producenty EU, přičemž by zároveň měly být zváženy přínosy takového rozšíření EU pro zemědělství a Unii jako celek;

⁴ Úř. věst. C 488, 6.12.2021, s. 6.

⁵ Dokument 9651/22.

13. UZNÁVÁ, že je stále důležitější, aby odvětví zemědělství bylo odolné vůči vnějším výzvám, jako jsou nestálé trhy, geopolitické podmínky a klimatické jevy, zejména vzhledem k tomu, že výzvy související s vodou, včetně dostupnosti vody, budou pro zemědělskou produkci stále zásadnější otázkou; ZDŮRAZŇUJE proto význam preventivních opatření a cílenějších, flexibilnějších a účinnějších mechanismů řízení krizí a rizik na úrovni Unie, které budou vycházet z posouzení dostupných finančních zdrojů a dosud získaných zkušeností; VYBÍZÍ Komisi, aby v budoucích iniciativách týkajících se vody zohlednila specifika zemědělství;

Podpora inovací a odvětvové spolupráce

14. ZDŮRAZŇUJE, že výzkum a inovace v oblasti udržitelné a konkurenceschopné zemědělské produkce a produkce a zpracování potravin hrají klíčovou úlohu při zajišťování udržitelných, bezpečných, zdravých a cenově dostupných potravin v rozsahu potřebném k výživě obyvatelstva; VÍTÁ evropské iniciativy, jejichž cílem je vybudovat silné toky poznatků a urychlit inovace v rámci odvětví zemědělství s přihlédnutím k jeho rozmanitosti; ZDŮRAZŇUJE význam biohospodářství, biotechnologií, inovativních metod a dalších přírodě blízkých postupů;
15. VYBÍZÍ k rozvoji výzkumných a inovačních programů zaměřených na udržitelné zemědělské postupy a technologie, včetně zpracování, řešení inspirovaných přírodou, biohospodářství, oběhového hospodářství a přesného zemědělství; ZDŮRAZŇUJE proto, aniž by byla předjímana dohoda o příštím VFR, význam finančních prostředků EU, které doplňují SZP; VYZÝVÁ k usnadnění investičních příležitostí do infrastruktury a inovací;
16. ZDŮRAZŇUJE význam sítí výměny informací mezi všemi aktéry hodnotového řetězce, včetně zemědělců, výzkumných jednotek, podniků, občanské společnosti a veřejných orgánů; PŘIPOMÍNÁ využívání evropské sítě pro SZP pro tyto účely; VYBÍZÍ k rozvoji poradenských systémů pro zemědělce, včetně odborné přípravy poradců; KONSTATUJE, že velké rozdíly v investiční kapacitě a v přístupu ke znalostem jsou překážkou, která zemědělcům brání v zavádění různých udržitelných technologií;

Potřeba zjednodušení s cílem snížit administrativní zátěž zemědělců a správních orgánů členských států

17. PŘIPOMÍNÁ, že je důležité, aby se zemědělci a správní orgány členských států mohli opřít o stabilní a předvídatelný regulační a finanční rámec a v případě významné změny regulačního rámce je nutné zajistit odpovídající prováděcí nebo adaptační období s cílem umožnit účinnou komunikaci a zajistit řádné provádění v této oblasti; ZDŮRAŽŇUJE, že je třeba včas předložit legislativní návrhy SZP;
18. VYZÝVÁ Komisi, aby i nadále sledovala příčiny administrativní zátěže a složitosti pravidel EU, které mají dopad na zemědělce a správu při jejich provádění, a aby se zabývala výsledkem tohoto posouzení, zejména pokud jde o nové postupy a řízení provádění, aby monitorovala kumulativní účinky politik ovlivňujících zemědělství a aby v těchto politikách prozkoumala možnosti rozvoje přístupu zaměřeného na výsledky;
19. KONSTATUJE, že členské státy jsou pro zemědělce prvními kontaktními místy, jsou odpovědné za řízení a rozdělování finančních prostředků EU, a i ony tudíž sehrávají určitou roli v procesu zjednodušování; VYZÝVÁ členské státy, aby prozkoumaly způsoby, jak v dlouhodobém horizontu zlepšit situaci zemědělců;

Podpora mladých a nových zemědělců a generační obměna

20. UZNÁVÁ význam generační obměny v zemědělství, která je nezbytná pro zajištění kontinuity zemědělské činnosti a dlouhodobé odolnosti zemědělského odvětví EU; UZNÁVÁ obtíže, s nimiž se mladí a noví zemědělci potýkají, když zahajují podnikatelskou činnost, a to i v oblasti přístupu k zemědělské půdě; POUKAZUJE NA TO, že klíčovým faktorem pro přilákání mladých a nových zemědělců je pozitivní dlouhodobá perspektiva tohoto odvětví;
21. ZDŮRAŽŇUJE, že je důležité přijmout opatření na podporu zakládání zemědělských podniků a převodu půdy zaměřená na mladé a nové zemědělce a že je třeba usnadnit přístup k úvěrům a k půdě primárně k zemědělskému využití;

Odolnost vůči změně klimatu a ochrana životního prostředí

22. PŘIPOMÍNÁ, že řádné fungování a zachování ekosystémů má zásadní význam pro zajištění potravinového zabezpečení a dlouhodobé odolnosti zemědělství EU; UZNÁVÁ, že zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně má klíčový význam ve všech odvětvích, včetně zemědělství;
23. UZNÁVÁ dosavadní pokrok a mnoho úsilí, které zemědělci již vynaložili, aby přispěli k dosažení cílů EU v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti, životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat a dalších cílů udržitelnosti; UZNÁVÁ, že odvětví zemědělství bude muset pokračovat v úsilí o dosažení těchto cílů a zároveň zohlednit socioekonomickou realitu, konkurenceschopnost a ziskovost zemědělsko-potravinářského odvětví; ZDŮRAZŇUJE, že řešením environmentálních a klimatických výzev mohou být různé zemědělské postupy šetrné ke klimatu, včetně uhlíkového zemědělství; VYZÝVÁ k tomu, aby větší pozornost byla věnována dostupnosti a diverzifikaci zdrojů rostlinných bílkovin v Unii;
24. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba odpovídajícím způsobem podporovat zemědělce při přechodu na udržitelné postupy, přičemž je zároveň třeba zachovat vysoké standardy bezpečnosti potravin; VYZÝVÁ Komisi, aby upřednostňovala přístup založený na pobídkách, který odměňuje zemědělce nad rámec vzniklých nákladů a ušlých příjmů za ekosystémové služby, které poskytují; ZDŮRAZŇUJE význam SZP pro dosažení závazků EU v oblasti životního prostředí, biologické rozmanitosti a klimatu;
25. ZDŮRAZŇUJE, že kromě příspěvku SZP mohou hrát klíčovou úlohu i další veřejné a soukromé nástroje, které zemědělcům pomohou při řešení výzev, jimž Unie v oblasti životního prostředí, biologické rozmanitosti a klimatu čelí;

Závěr

26. VYZÝVÁ nastupující Komisi, aby se při vypracovávání svého pracovního programu a politik týkajících se zemědělství v následujících letech všemi výše uvedenými otázkami zabývala.